

musik

BIBLIOTEKSNYTT

SVENSKA
MUSIKBIBLIOTEKS
FÖRENINGEN

nr. 3
2019

KALENDARIUM 2019

28–29 november Musikarkivmöte i Stockholm

2020

mars
19–24 juli

SMBF:s årsmötesdagar
IAML-kongress i Prag, Tjeckien

Interiör från Anna Amaliabiblioteket. Foto Tobias Danielsson. Läs mer på s. 4. Omslag: Foto från Wikimania. Kvinnohistorisk skrivstuga: Kvinnor inom mode, Nordiska museet 2019-08-16. Fotograf Sandra Åhman. Källa Wikimedia Commons.

INNEHÅLL

3	Ordföranden har ordet, Redaktörernas ruta	12	Ny i styrelsen
4	Anna Amalias bibliotek – livet efter branden	13	Rapport från Musikforskning idag
6	Agneta på Wermland Opera	14	Pia Shekther tilldelas Greta Renborgs pris 2019
7	IAML i Kraków – en rapport	14	Summary in English
9	Ingemar Johansson 1947 – 2019	15	Wikimania
10	Musikgruppen i Lund	16	Inbjudan nätverksträff för musikarkivarier
11	Pia Shekther ny president i IAML		

www.iaml.info

Layout Sara Lind

MUSIK-

BIBLIOTEKSNYTT

utges av Svenska musikbiblioteks-föreningen, svenska sektionen av IAML, International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres

ISSN 0283-104X

Redaktör och distr.: Tobias Danielsson & Gunnel Jönsson
Musik- och teaterbiblioteket Box 16326
103 26 Stockholm
08-519 554 10 mbnytt@gmail.com

Prenumerationer inkl. medlemskap:
enskilda 350:-, institutioner 700:-, veteraner, studerande,
arbetslösa 150:-
Plusgiro 65 21 22-3

www.musikbiblioteksbloggen.blogspot.com

Kära medlemmar

Rights in Action”. Jag har tidigare skrivit om IMC:s fem rättigheter, varav den tredje är särskilt relevant för bibliotek: *To have access to musical involvement through participation, listening, creation and information*. Min övertygelse är att IAML skulle kunna spela en större roll inom IMC.

Återkommande ämnen under dagarna har varit musikens tillgänglighet som en demokratisk rättighet, betydelsen av musik som del av vårt kulturarv och (tro det eller ej!) vikten av metadata. Detta är ju våra specialområden! En trevlig nyhet är att Alfons Karabuda från Sverige nu är President i IMC. Han har, som ni kanske minns, varit inbjuden till en av SMBF:s mötesdagar för att prata just om The 5 Music Rights. Alfons Karabuda har visat ett genuint intresse för vår sak så jag hoppas mycket på att han kommer hjälpa oss att lyfta fram betydelsen av musikbibliotek och musikarkiv de närmaste åren. Om två år (2021) fyller IAML 70 år. Det ska vi fira!

Den här gången kommer ordförandens ruta i form av ett vykort från Paris! Jag deltar i IMC 6:th World Forum on Music,

28 september – 1 oktober. I samband med forumet firar International Music Council 70-årsjubileum. Temat för forumet är ”Give me Five! The 5 Music

Varma hälsningar,
Pia Shekther

Redaktörernas ruta

Kära läsare

Ett nytt nummer för hösten! Här presenterar sig vår nya sekreterare – Anette Lindström, vi får rapporter från IAML-kongressen i Kraków och från konferensen Musikforskning idag. Lena Nettelbladt besökte Agneta Wahlstrand på Wermland Opera i Karlstad och Tobias Danielsson skriver om hur Anna Amalia-biblioteket i Weimar har hanterat den stora branden

2004 då 60 000 volymer skadades svårt och 50 000 försvann helt och hållet. Allt visar på framtidstro och positiva möten, något som verkligen symboliserar vår verksamhet. Och glöm inte höra av er till oss på redaktionen när ni får kännedom om något som händer på er ort!

Trevlig höst önskar
Gunnel Jönsson & Tobias Danielsson

www.musikbiblioteksbloggen.blogspot.com
www.smbf.nu
musikbiblioteksforum@listserv.kb.se
www.facebook.com/ (Musikbiblioteksförningen)

Anna Amalias bibliotek – livet efter branden

||| Tobias Danielsson, text & foto

Artikelförfattaren framför ett porträtt av Johann Wolfgang von Goethe, bibliotekets "överintendent" under 35 år. Fotograf: Pär Svensson.

2014 brann det i ett av UNESCO:s världsarv, Anna Amaliabiblioteket i Weimar. Stora kulturella och ekonomiska värden gick förlorade och inte minst musikalierna var bland de svårast drabbade. Dock finns det lärdomar att göra av katastrofen.

Så stod jag vid ett av mina drömmars bibliotekariemål, det världsberömda "Herzogin Anna Amalia Bibliothek" i Weimar, inrymt i en överdådig senbarockbyggnad och med en samling som självaste Johann Wolfgang von Goethe under 35 år hade haft det yttersta ansvaret för. Allt detta var ju gott och väl förutom det faktum att jag aldrig hade hört talas om stället. I stället var det min reskamrat som tryckte på att vi skulle besöka denna, för det tryckta ordet UNESCO-skyddade högborg, medan jag själv avmätt svarade: "Ja ja då"

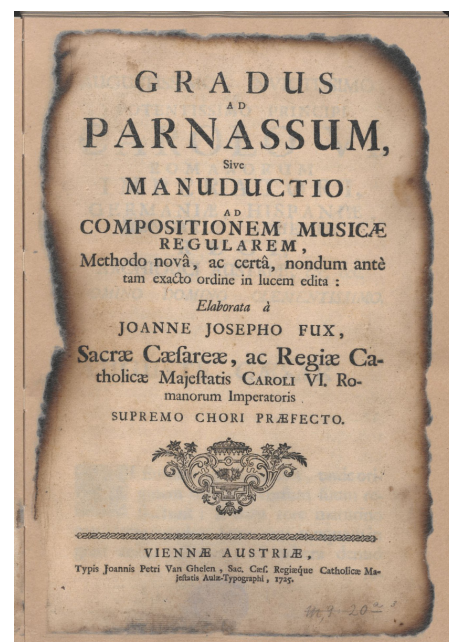
och i mitt inre tänkte: "Som om jag inte har nog med bibliotek i min vardag". Dessutom var jag nyss "utsläppt" från en musikbibliotekskonferens i Leipzig med åtskilliga besök av – ja, just det – bibliotek. Så här i efterhand kan jag nog ändå säga: Detta besök var verkligen en av mina höjdpunkter som bibliotekarie. Uppväxt med de visserligen funktionella men skönhetsbefriade biblioteken byggda i 60-70-talets omhuldade brutalfunktionalism – älskade även de – genomgår man ändå en slags estetisk metamorfos när man möts av denna harmoniska samklang av samling och arkitektur. Men kanske är det samtidigt en skönhetsens förförelse där litteraturen kommer i andra hand? Vi lämnar dock denna fråga, fejt och hastigt, och går över till bibliotekets historia.

Hertiginnan Anna Amalia
Vem var då denna Anna Amalia? Hon

var hertiginna av Sachsen-Weimar och Eisenach och kan, nästan, ses som bibliotekets grundare då hon lät flytta över det ganska sparsamma furstliga biblioteket från 1691 till det för ändamålet ombyggda "das grüne Schloss". Hon var dessutom tonsättare, bland annat

“ 50 000 volymer gick upp i rök.

till flera dramatiska verk till text av Goethe, och hennes notsamling utgör tillsammans med Maria Pavlovnas – en senare skönandefurstinna som samlade musikaler – grunden för Anna Amalia-bibliotekets musiksamling (signatur Mus). Denna består huvudsakligen av musik från 1600 och 1700-talet. Senare har tillkommit andra samlingar med

Brandskadat exemplar av Johann Joseph Fux berömda lärobok i kontrapunkt: Gradus ad Parnassum. Bild från Anna Amaliabibliotekets digitala katalog.

musik, till exempel "Faustsamlingen" (signatur F), cirka 20 000 titlar av olika slag inom litteratur, konst, musik med Goethes Faust som gemensam nämnare och Liszt-biblioteket (signatur L) på drygt 3600 titlar med autografer, första-utgåvor av tryckta noter och brev.

Branden

Allt detta var också gott och väl – fram till 2 september 2004. Då brann det i den gamla rokokobyggnaden, förmodligen utlöst av en defekt elkabel, och drygt 50 000 volymer gick upp i rök, ytterligare cirka 60 000 volymer hade lättare till mer irreparabla skador och förvandlades till så kallade "Aschebücher". Dessvärre blev musikalierna särskilt drabbade då de huvudsakligen befann sig på den svårast drabbade andra våningen; endast 68 verk av drygt 2100 under signaturen Mus blev helt räddade. Ett stort restaureringsarbete inleddes emellertid av en grupp ledd av den berömda restauratorn

“ Idag har man ersatt drygt 80% av det förlorade beståndet.

Günter Müller, finansierade både av skattemedel och av privata donationer. Genom att lägga de skadade bladen i särskilda "kompressionskassetter" och sedan bada dem i en renande lösning kunde näst intill förkolnade sidor få ett nytt liv. Ibland hade även detaljer som till exempel inskrivna anteck-

Cembalosonater från bibliotekets samlingar tillägnade furstinnan Anna Amalia.

ingar i marginalen blivit mer tydliga än de var innan brandskadorna. Idag kan man bland annat genom konsertserien "Nach dem Brand. Musik aus Weimars Aschebüchern" få höra musik ur de brandskadade noterna på biblioteket och man försöker även återställa samlingen genom nyinköp av de förlorade utgåvorna. Från den inskannade och digitaliserade kortkatalogen vet man exakt hur beståndet såg ut före branden. För övrigt finns många av de räddade noterna digitaliserade och nåbara på Anna Amaliabibliotekets hemsida.

Idag kan ändå denna över 300 år gamla skattkammare för ordet och noten se framtiden an. Man har numera en

permanent verkstad på biblioteket där man restaurerar böcker och det har även gjorts stora investeringar i brandskyddet. För att kväva bränder i sin linda har man ett system som i ett inledningsstadium avger högtrycksvatten som dimma och ett rökutslagnings-system vilket via luftens molekylära sammansättning känner av huruvida det ska reagera eller inte. Man är garanterad en grundfinansiering fram till 2028 från skattemedel och privata donationer och fram till idag har man ersatt drygt 80% av det förlorade beståndet via nyinköp och restaurationer. Idag kommer andra branddrabbade institutioner till Weimar, till exempel Nationalmuseet i Rio de Janeiro, för att få råd och hjälp.

Interiörer från Anna Amaliabiblioteket.

Agneta på Wermland Opera

Lena Nettelbladt, Stockholms konstnärliga högskola, text & foto

Wermland Opera är vid besöket klädd i byggnadsställningar. På bilden syns Spinneriet med Lilla Scenen.

I maj satte Wermland Opera upp Mozarts opera *Don Giovanni* med Operahögskolans elever. Jag for till Karlstad för att se föreställningen tillsammans med Agneta Wihlstrand. Agneta arbetar som bibliotekarie på Wermland Opera.

I fyra år arbetade Agneta som timanställd på operan innan hon fick sin fasta tjänst. Hon har en halvtidstjänst som orkesterproducentassistent och en halvtid som notbibliotekarie.

I rekvisitaförrådet hänger kläder från golv till tak. Här finns också slipsar, skor och hattar.

Mycket att göra

Som orkesterbibliotekarie är det mycket att göra. När jag besökte biblioteket höll Agneta på att förbereda noter för en högtidskonsert samt för P2 i parken då orkestern skulle spela utomhus på Sandgrundsudden på nationaldagen 6 juni. Biblioteket har en omfattande samling studiepartitur varav en stor del kommer från Karlstad stadsbibliotek där Agneta arbetade tidigare. Operan äger också en samling hela orkester- och operaverk. Vilka noter som finns håller Agneta reda på i sitt register i Filemaker.

Fyra sångare och 34 musiker

Wermland Opera ger opera- och musikal föreställningar och många skolföreställningar. Den har fyra sångare anställda, 2 sopranoer och 2 musikalsångare. Orkestern har 34 heltidsanställda medlemmar men tar ofta in extramusiker.

“ Vid tiden för mitt besök höll Agneta på att leta efter två säckpipeblåsare.

er. Vid tiden för mitt besök höll Agneta på att leta efter två säckpipeblåsare till en konsertversion av musikalen *Life of Brian* från Monty Pythons film från 1979. Konserten kallas *Not the Messiah* med undertitel *He's a very naughty boy*. Veckan efter sista föreställningen av *Don Giovanni* åkte Agneta med en bil lastad med kontrabas till Norge. Orkestern samarbetar med Opera Østfold i Halden som ska ge Verdis opera *Trubaduren* tillsammans med Göteborgs Operans kör.

Agneta i tröja från IAML-konferensen i Leipzig 2018.

Wermland Opera förfogar över två scener. Stora scenen ligger i Karlstad teater som nu i maj var klädd i byggnadsställningar inför en renovering. Lilla scenen ligger i det så kallade Spinneriet. Där såg jag en mycket spännande föreställning av Bizets *Carmen* i Peter Brooks version. I Spinneriet ligger biblioteket, övningsrum för musiker och sångare, snickeri, smedja, rekvisitaförråd, perukmakeri, lokaler för smink, ljussättare och tekniker och administration. Sammanlagt har Wermland Opera cirka 70 anställda.

Jag rekommenderar verkligen ett besök på Wermland Opera. Varför inte se Benjamin Brittens opera *Albert Herring* som har premiär den 26 oktober?

IAML

i Kraków – en rapport

||| Elisabet Andersson, Musik och teaterbiblioteket, text & foto

Elisabet Andersson, Evabritt Selén (Musikbiblioteket Sveriges radio) och Kerstin Carpvik (Musik- och teaterbiblioteket) vid Karol Szymanowskis grav. Fotograf okänd.

Jag har varit med om min första IAML-kongress! Tack vare SMBF:s resestipendium fick jag chansen att åka till Kraków och delta i årets konferens på Jagellonska universitetet. Nu några veckor senare kan jag konstatera att jag fick vara med om några mycket intensiva dagar.

Fullspäckat program

Programmet var minst sagt fullspäckat. Från morgon till kväll matades vi med föreläsningar, presentationer, workshops, mingel med mera. Digitalisering, RISM-katalogisering, vattenstämplar

i tidiga musiktryck, handskrifter, filmmusik, skillnaden mellan portugisiska språket i Brasilien och Portugal, jesuitiska bibliotek, otillgängliga klosterarkiv i Grekland, sökstrategier, katalogisering av videoupptagningar, databaser, kritiska editioner för att bara nämna något av allt som avhandlades. I detta myller av föreläsare från hela världen var Sverige representerad av Louise Eulau från Sophiahemmet Högskola i Stockholm som berättade om sitt arbete med att gå igenom Ingmar Bergmans skivsamling och hans användning av musik i sina filmer.

Hur skulle man välja bland detta enorma utbud? Och kan en mänsklig hjärna ta emot så mycket information? Som tur var fanns det pauser och vi matades också lekamligen med kaffe, kakor och frukt och lyxigt nog ingick dessutom lunch i årets deltagaravgift. Men inte

“ “ När man efter dagens digra program utmattad stapplade hem till hotellet väntade senare på kvällen dessutom en konsert i någon vacker kyrka.

nog med allt detta. När man efter dagens digra program utmattad stapplade hem till hotellet väntade senare på kvällen dessutom en konsert i någon vacker kyrka. En absolut höjdpunkt bland des-

2019

IAML
K R A K Ó W

Staty utanför Paderewski center

sa var konserten i Franciskus av Assisis kyrka där en fantastisk ensemble spelade två pianokvintetter, Franz Schuberts (1797–1828) i A-dur och Józef Nowakowskis (1800–1865) i Ess-dur.

Polsk kultur- och musikhistoria

Polens historia med krig, delningar och många år bakom järnridån har naturligtvis återverkat på bibliotek och

“ Det finns en stor önskan att lyfta musiken och kulturen för att stärka den nationella identiteten i landet.

arkiv. Under flera presentationer framkom att man efter murens fall fått tillgång till samlingar och arkiv som varit otillgängliga och jag fick intrycket av att det sedan dess finns en stor önskan att lyfta musiken och kulturen för att stärka den nationella identiteten i landet. Öppningssessionen under ledning av IAML:s president Stanislaw Hrabia presenterade hur man arbetar med att föra fram polsk musik och polska tonsättare genom samarbete mellan bibliotek, arkiv och förlag. Ett projekt som

kanske kan liknas vid Levande musikarv i Sverige. Ett exempel på arbetet med att levandegöra kulturarvet är det pågående Moniuszko-året som uppmärksammar att det är 200 år sedan den polske tonsättaren Stanisław Moniuszko (1819–1872) föddes. Han skrev bland annat flera operor och hans opera *Halka* ses som Polens nationalopera. Året firas med utgivning av böcker, noter och inspelningar och dessutom en mångfald konserter och operaföreställningar.

En annan polsk tonsättare, Ignacy Jan Paderewski (1860–1941) kom vi lite närmare in på livet genom ett studiebesök på Paderewski center. Paderewski hade verkligen många strängar på sin lyra och hann med att vara både pianist, kompositör, utrikesminister, premiärminister och professor vid konservatoriet i Warszawa. Han verkade för att Polen skulle erkännas som självständig stat efter första världskriget och var en av undertecknarna av fredsavtalet i Versailles.

Studiebesök till kyrkor och operahuset

Den traditionella onsdagsutflykten hette för min del "Musical Kraków", och var en guidad promenad i staden till olika platser med musikalisk anknytning. Vi fick bland annat lyssna på orgelmusik spelad av professor Marcin Szelest och beskåda ett imponerande krigsmonument som tidigare nämnde Paderewski

Paderewskis hår. Förutom sin bländande pianoteknik var Paderewski även berömd för sitt generösa hårsvall.

1910 lät uppföra till 500-årsdagen av slaget vid Grunwald. Vi vandrade också lite snabbt igenom Krakóws domkyrka belägen i Wavelborgen. Tyvärr alltför snabbt för att få se Sigismund III Vasas grav. Gustav Vasas sonson Sigismund var ju som bekant kung över Polen. Promenaden avslutades med ett besök i kryptan under St. Stanislaus kyrka där prominenta polska författare, konstnärer och musiker är begravda, bland annat tonsättaren Karol Szymanowski (1882–1937).

Ett annat intressant studiebesök gick till operahuset i Krakow där bibliotekarie Karolina Gwardzik tog emot och gav oss en väl förberedd och informativ visning. Operahuset i Krakow har cirka 700 platser och är relativt nytt, det invigdes 2008 med en föreställning av Krzysztof Pendereckis (f. 1933) *Diabły z Loudun* (Djävlarerna i Loudun).

Som alla förstår fanns det inte mycket tid över för att turista i Kraków. Jag skulle gärna besöka denna trevliga stad igen för att se allt jag inte hann med. Jag hann till exempel inte besöka Oskar Schindlers fabrik, saltgruvorna i Wieliczka eller den socialistiska stadsdelen Nowa Huta och naturligtvis inte heller åka till Auschwitz-Birkenau. Däremot hann jag se Leonardo da Vincis målning "Damen med hermelen" i Krakóws Nationalmuseum och göra ett kort besök i Jagellonska biblioteket för att se den utställning man organiserat där med anledning av IAML-kongressen. "From theoretical treaties to musical masterpieces – musical collections in the Jagiellonian library through the ages" heter den och visar ett urval noter och böcker från medeltiden fram till våra dagar.

Konstigt nog, med tanke på det digra programmet, fanns det ändå tid för socialt umgänge och motion. Den nordiska gruppen träffades flera gånger för trevlig samvaro och utbyte av erfarenheter. Och så var vi några hurtbullar som steg upp i ottan och tog en joggingtur före frukost längs floden Wisła. Tack kamrater för det och tack SMBF för stipendiet!

Ingemar Johansson

1947 – 2019

Anna Duberg, Västerås stadsbibliotek, text & foto

Ingemar Johansson (1947–2019).

Ingemar Johansson har gått bort, endast 72 år gammal. Han arbetade på Västerås stadsbibliotek i 25 år och satte sin prägel på musikavdelningen. Vi kollegor minns

honom som en mycket pålitlig och kunnig person som aldrig hade behov av att skylta med sina kunskaper men som alltid var hjälpsam och hade svar på de mest invecklade frågorna.

Genom alla år bibehöll han sin nyfikenhet på musik, och alldeles särskilt på lite udda kombinationer av jazz och världsmusik. Han kunde inte sällan komplettera bibliotekets skivsamling med sin egen, när besökarna hade speciella önskemål. Teknik och IT var ett annat stort område där han alltid låg i framkant. Periodvis tog dessa frågor den större delen av arbetstiden i anspråk.

Privat, och efter pensionen, kunde han ägna sig även åt ett par av sina övriga stora intressen: resor och fotografering. Med sin fru Ingrid har han rest långt bort i världen och skickat vykort till jobbet från avlägsna platser. När vi andra "tar kort" så har Ingemar ägnat sig åt riktig fotografering. I många

sammanhang – inte minst på SMBF:s mötes- och kursdagar – har han setts med sin stora kamerautrustning i högsta hugg. Och resultatet blev också bättre än det mesta, vare sig det gällde växter, fåglar, byggnader eller musiker i aktion. På senare år ställde han ut sina foton på bibliotek och i konsthallar.

In i det sista var han aktiv med sina intressen: hade abonnemang på konsertserier, var med på Ingridis körrepetitioner och spelade in livemusik.

Ingemar var en föredömligt aktiv medlem i SMBF, både som styrelseledamot och som vanlig medlem. Han lät inte en sådan detalj som pensioneringen hindra honom från att fortsätta med det.

Musikgruppen i Lund

||| Lena Nettelblatt, Stockholms konstnärliga högskola, text & foto

Musikgruppen: stående från vänster: Hans Gustafsson, Pär Johansson, Niklas Persson, Magnus Holmqvist, Susanne Haglund, Ann-Christine Olsson, Mona Eklund, Inger Jullander. Sittande: Åse Ström, Lena Nettelblatt, Cecilia Erdös. Saknas på bilden: Ingrid Dannberg. Foto: Emma Tennevall.

Musikgruppen består av cirka 15 bibliotekarier med intresse för musikbibliografiska frågor. Gruppen träffas två gånger per år. I maj var gruppen inbjuden till BTJ i Lund. Där tog Cecilia Erdös, Magnus Holmqvist, Ingrid Dannberg och Emma Tennevall emot oss.

BTJ startade 1936

Sveriges allmänna biblioteksförning startade Bibliotekens Försäljningscentral 1936 (enligt Wikipedia). De producerade trycksaker för folkbiblioteken i Sverige. År 1960 bildades aktiebolaget Bibliotekstjänst som efter olika ombildningar tog sig förkortningen BTJ som företagsnamn år 2002. BTJ har cirka 65 anställda och finns sedan 2015 på Scheelevägen 32 lite utanför Lunds stadskärna och vi får en rundvandring i de ljusa och luftiga lokalerna. BTJ fortsätter att ”stödja biblioteken” och vill ”vara en del av framtidens biblio-

tek”. De arbetar för att ”underlätta bibliotekens vardag genom att frigöra tid och resurser ute på biblioteken” (från BTJ:s webbplats). BTJ hjälper biblioteken med katalogisering i Libris och klassificerar numera med både SAB-koder och Deweykoder.

Sedan 2002 är företagsnamnet BTJ Foto: Lena Nettelblatt

BTJ tar folkbiblioteken in i Libris

Emma Tennevall är ansvarig för Bibliografisk service och är den som tar in BTJ i Libris. För två år sedan träffade BTJ och Kungliga biblioteket en överenskommelse om att hjälpa folkbibliotek som vill bli Librisbibliotek med katalogseringen. BTJ har valt en ny prismodell där de tar betalt per invånare i kommunen.

– Det är bra att all Sveriges katalogisering av media sker på samma ställe med öppen data, säger Emma. Vi fick med oss nästan alla kunder och en del nya när vi gick över till Libriskatalogisering. Vi katalogiserar i Libris och importerar till BURK-sök som är många folkbiblioteks vanligaste söktjänst. Vi har ett bra samarbete med KB (Kungliga biblioteket).

BTJ planerar att i ett senare skede få in hela BURK i Libris.

700 lektörer för BTJ-häftena

Mattias Persson berättar om andra tjänster som BTJ erbjuder: filmströmningstjänsten Viddla, ljudböcker, talböcker, storstilböcker och databasen Artikelsök med kvalitetsgranskade artiklar från svenska tidskrifter, dagstidningar och årsböcker. Bibliotek kan också beställa hem fortbildning från BTJ.

Anders Jaderup berättar om avdelningen för de redaktionella tjänsterna där cirka tio bibliotekarier eller personer med förlagerfarenhet arbetar. Anders uppgift är att producera BTJ-häftena.

– Häftena ett utmärkt verktyg om man ute på biblioteken vill följa bokutgivningen. Till sin hjälp har BTJ cirka 700 lektörer som recenserar merparten av den svenska bokutgivningen. Ofta hör personer av sig och erbjuder sig att bli

Cecilia Erdös är ansvarig för katalogisering av noter. Foto Lena Nettelblad.

lektör. De får då göra en testrecension, säger Anders.

Böcker i tryckt form dominerar i häftet men där finns även andra medier såsom CD, DVD och TV-spel. Det kommer 24 häften per år, alltså deadline varannan vecka. Häftet finns både digitalt och i pappersform.

Not- och CD-katalogisering

Cecilia Erdös uppgift är att katalogisera musiktryck, CD med klassisk musik och ljudböcker. Vid tiden för vårt besök finns det ännu ingen mall i Libris XL

för talböcker så de görs i BURK.

Magnus Holmqvist katalogiserar populärmusik på CD och vinyl. Magnus arbetade tidigare på Malmö stadsbiblioteks musikavdelning. Han arbetar

“ De arbetar för att underlätta bibliotekens vardag.

också med talböcker och sitter med i Kungliga bibliotekets RDA-kommitté.

Vid mötet kom många intressanta frågor upp: utgivningstid, noter av typen "Music minus one", att nytryck med nytt ISBN/ISMN ska få en ny bibliografisk post, anmärkningar för noter med ackordboxar, utgåvor med koder för nedladdningsbara noter och mycket mer. Se Minnesanteckningar från detta och tidigare möten på Svenska musikbiblioteksförningens webbplats under fliken Musikgruppen.

Om du är intresserad av att delta i Musikgruppens arbete kan du ta kontakt med ordförande Susanne Haglund eller sekreterare Pär Johansson som båda arbetar på Musik- och teaterbiblioteket.

Pia Shekhter ny president i IAML

Pia Shekhter valdes till IAML:s nya president i juni. Hon bär titeln President-elect fram till kongressen i Prag 2020.

Under det närmaste året har hon nu-

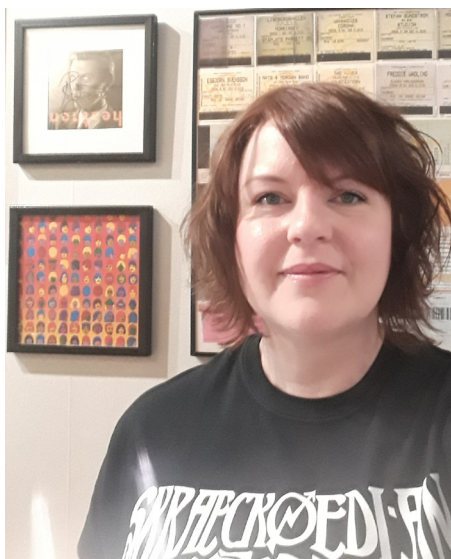
varande presidenten – Stanislaw Hrabia – vid sin sida och de kommer båda att representera IAML i olika sammanhang. Att hon även är ordförande i Svenska Musikbiblioteksförningen sedan årsmötet 2018 är ingen nyhet.

Ny i styrelsen

Anette
Lindström
presenterar
sig

Anette hemma vid musikcollageväggen, foto: privat

Hej! Jag heter Anette Lindström och är er nya sekreterare. Till vardags hör jag hemma på Umeå stadsbibliotek där jag bland annat har ämnesansvar för avdelningen Musik Film Scen. Musik har varit mitt största intresse sedan jag var mycket liten.

Från Örnsköldsvik...

Jag är uppvuxen strax utanför Örnsköldsvik. Jag satt ständigt med stora hörlurar och lyssnade på musik med vinylkonvolutet eller den vikta kassettbandsinlagan i handen och sög i mig all information. Jag önskade mig en egen stereo från 5 års ålder. Hemmets skivor kompletterades av utbudet på stadsbiblioteket i Örnsköldsvik. Pappa och jag gick dit och lyssnade på skivor i deras lyssningshörna och hade jag riktigt tur fanns Klas Klättermus inne så att jag kunde låna hem den.

Jag spelade tvärflöjt och sjöng i skolan och tog ofta chansen att ställa mig på de scener som bjöds, ofta i kyrkor och bönhus. Ensam eller med min storsyster. Tracks, Lördagsbiten och andra radioprogram blev viktiga hållpunkter i mitt liv och jag fyllde kassettband på kassettband med musik. Jag förvärvade stora mängder nördkunskaper och var

den i klassen som varje vecka var beredd med ett kassettband till musiklyssningslektionen i mellanstadiet. Så snart jag fick chansen började jag köpa skivor för alla pengar jag hade. Östmans musik fick många och långa besök. Jag har alltid lyssnat väldigt brett, finns rätt ingredienser i musiken för att fånga mitt intresse är genre helt obetydligt.

Efter gymnasiet började jag (givetvis) jobba på Örnsköldsviks stadsbibliotek som ungdomspraktikant och efter det var jag ständig tim- och semestervikarie. Studier av olika slag vidtog och jag flyttade under några år runt och stud-

“ “ Musik är något
ursprungligt och
språkoberoende
som går över gränser
och knyter människor
samman.

erade i England och i Göteborg där jag fick ett enormt utbud av konserter och skivaffärer att djupdyka i. Mina uppsatser tenderade att handla om musik trots att jag aldrig studerade det som ämne, jag skrev till exempel en b-uppsats i litteraturvetenskap om Jim Morrisons texter. Under presentationen av den resonerade vi kring att musiktexter på sikt säkert skulle komma att vinna litteraturpriser.

...till Umeå

Jag landade till sist i Umeå 1999 för att knyta ihop studierna i en bibliotekarieexamen. Min tidigare bibliotekserfarenhet och goda kontakter gjorde att jag fick arbete på Umeå stadsbibliotek. Jobbet och en viss kille i lånedisken gör att jag fortfarande är kvar 20 år senare.

Umeå är en stad fylld av massor av musik. Jazzfestivalen har passerat 50 år fyllda, hardcore- och DIY-scenen har

gjort Umeå känt över hela världen. Det finns en stor mängd proffs- och hobby-musiker och det finns livemusik att ta del av i stort sett varje dag.

Arbete och fritid

Jag sjunger sedan fem år tillbaka i Umeå pop- & rockkör. Det är helt fantastiskt att få omge sig med en brokig skara människor som möts i musiken varje måndag. Vår körledare Ange Turell har en magisk förmåga att skapa körmusik av allt från Lady Gaga och Kate Bush till Anthrax och Black Sabbath. Vi håller flera konserter varje år, har ett årligt framträdande på festivalen House of Metal och har sjungit i både Tyskland och England.

På Umeå stadsbibliotek har jag ansvar för inköp av bland annat musik och för mig är det en självklarhet att vi ska erbjuda en omväxlande, omfattande och vital musikavdelning. Vi har också en bokningsbar studio med instrument och utrustning för att spela in musik.

Jag vill erbjuda Umeå så mycket musik som möjligt, ge utrymme för biblioteksbesökaren att upptäcka sådant de inte vet att de söker. Då är det viktigt att stå fast vid att musik ska få ha en fysisk plats på folkbiblioteken, att det finns medier att låna hem, även i en digital tid. Musik är något ursprungligt och språkoberoende som går över gränser och knyter människor samman. Vare sig du är solomusiker, del av en orkester eller kör eller den som lyssnar, i ensamhet eller i ett publikhav. Det finns inget som kan överglänsa musiken och de känslor den ger.

Rapport från *Musikforskning idag*

Kia Hedell, Uppsala universitetsbibliotek, text

Inger Jullander, Pia Shekhter & Kia Hedell vid IAML:s informationsbord, fotograf okänd

Varje år i juni brukar det, med undantag för de år då det arrangeras en nordisk ämneskonferens, hållas en musikforskarkonferens i Sverige. Bakom arrangemanget står Svenska samfundet för musikforskning. Traditionen bjuder att konferensen *Musikforskning idag* roterar mellan olika svenska lärosäten. År 2017 hölls den i Piteå och år 2018 i Uppsala. I år var det Institutionen för kulturvetenskaper i Göteborg som höll i värdskapet, 12-14 juni.

Konferensen är ett utmärkt tillfälle för att orientera sig i vad som är på gång på musikforskarfronten. Den är öppen för presentationer om all möjlig musikrelaterad forskning inom musikvetenskap, musikpedagogik, musikterapi, musikpsykologi med mera, inklusive konstnärlig musikforskning. På årets konferens kom ungefär var fjärde föredragshållare från en musikhögskola.

Eftersom Svenska samfundet för musikforskning firar sitt 100-årsjubileum i år var bidrag som handlade om den sven-

ska musikforskningens historia, nutid och framtid särskilt välkomna. Temat ramade in konferensen genom ett historiskt inriktat öppningsanförande om samfundets historia och den inledande Tobias Norlind-föreläsningen samt genom den avslutande avslutande paneldiskussionen med inriktning på nutid och framtid. Årets Tobias Norlind-föreläsare var Håkan Lundström, pensionerad professor i Musik och samhälle

“Ett verktyg som nämndes för att skapa samarbeten mellan olika discipliner var själva konferensen i sig

vid Musikhögskolan i Malmö. I sin föreläsning gav han en exposé över svensk musikforskning under de senaste 100 åren – alltifrån det att Karl Valentin som förste svensk disputerade i Leipzig 1885, via pionjäråren under förra hälften av 1900-talet och ämnets breddning under 1960- 1970- och 1980-talen, fram tills

idag. En utökad version av föredraget kommer att publiceras i nästa nummer av samfundets tidskrift STM-SJM. I den avslutande paneldiskussionen på temat ”Interaktion och samverkan över disciplinräns inom musikforskning” konstaterade panelen att ämnesbreddningen är en styrka. Samtidigt ligger det också en utmaning i att hitta gemensamma mål att jobba mot. Ordet samarbete hördes flera gånger under diskussionen. Ett verktyg som nämndes för att skapa samarbeten mellan olika discipliner var själva konferensen i sig.

Föredrag inom olika ämnen

Grupperingen av de drygt 40 föredragen med olika teman gjorde det lätt att orientera sig i programmet. Presentationerna handlade om allt från sång i kloster till kalla kriget på MTV, från musiklivet under 1700-talet till ungas musikaliska uttryck i en digitaliserad framtid. Den svenska musikforskningens historia återkom i några av presentationerna, bland annat i Peter Berrys om Tobias Norlind och spelmanslåtar liksom i Jan Olof Rudéns om de båda pionjärforskarna Tobias Norlinds och Carl-Allan Mobergs syn på musiken i Uppsala under stormaktstiden. Som bibliotekarie eller arkivarie hittade man snabbt till sessioner av relevans för den egna verksamheten – eller till sådana som handlade om helt andra saker.

Utöver intressanta föredrag och möten med gamla och nya vänner bjöd Joel Speerstra på en visning av den nordtyska barockorgeln i Örgryte nya kyrka. En utsökt orientalskinspirerad konferensmiddag avåts på en närbelägen restaurang till ackompanjemang av Martin Bagges bellmansång.

För vår yrkeskår ger denna konferens oss både en chans att möta forskarna på deras egen arena och att nå ut med information om spännande material i våra samlingar samt att berätta om vårt arbete med att tillgängliggöra det. Vår verksamhet är ju en förutsättning för att det ska gå att bedriva framgångsrik forskning. Jag noterade glatt att musikbibliotek och musikarkiv ägnades en egen bild i Håkan Lundströms presentation. I listan över de 67 konferensdeltagarna fanns glädjande nog också ett par SMBF-medlemmar. Nästa års *Musikforskning idag* kommer att äga rum i Malmö den 10–12 juni. Passa på att boka in datumerna redan nu!

Program och abstrakt till föredragen kan läsas på Svenska samfundet för musikforskning hemsida musikforskning.se

Örgryte kyrkas orgel. Fotograf okänd.

Pia Shekhter tilldelas Greta Renborgs pris 2019

Pia Shekhter, Biblioteket för musik och dramatik, Göteborgs universitetsbibliotek, tilldelas Greta Renborgs pris 2019.

Juryns motivering:

Pia Shekhter tilldelas Greta Renborgs pris 2019 för sitt arbete med att lyfta alla människors demokratiska rätt till musikalisk delaktighet. I Greta Renborgs anda arbetar hon både över geografiska gränser och över folk- och forskningsbibliotekens gränser. I sin omvärldsbevakning reser hon ut i världen och tar även hem världen till Sverige. Pia Shekhters strategiska kamp och påverkansarbete

för musiken och dess plats på biblioteken sker med samma glöd lokalt, nationellt och internationellt.

Greta Renborgs pris delas ut sedan 1986 och utdelas årligen till ett bibliotek som lyckats med en god marknadsföring eller till en enskild eller enskilda biblioteksanställda som utmärkt sig speciellt på området och som arbetar i Greta Renborgs anda. Prissumman är på 25 000 kronor.

Prisceremonin äger rum den 7 november.

Pia Shekhter.

Summary in English

- Report by Elisabet Andersson from the IAML congress in Kraków
- Report by Kia Hedell from Musicology today - a conference hosted by the Swedish Society of Musicology at the University of Gothenburg
- The new secretary of the SMBF

board, Anette Lindström, presents herself

- Tobias Danielsson reports from his visit to the Anna Amalia library in Weimar last year

- Wikimania - Musik och teaterbiblioteket, Svenskt visarkiv, Nordiska

museet and Stockholms kvinnohistoriska museum joined forces to write articles on Swedish women in arts and fashion for Wikipedia. It resulted in no less than 16 new articles!

- Obituary: Ingemar Johansson (1947–2019)

WIKI MAN

Sebastian Lindblom, Musik & teaterbiblioteket, text

Foto från skrivstugan. Fotograf Sandra Åhman.

Fler och mer faktatunga artiklar om kvinnor inom scenkonst och mode! Det här är resultatet efter två intensiva dagar som hade ett tydligt mål: minska jämställdhetsglappet på Wikipedia.

15–16 augusti arrangerade Musik- och teaterbiblioteket och Svenskt visarkiv tillsammans med Stockholms kvinnohistoriska och Nordiska museet två skrivstugor för att öka andelen kvinnor på Wikipedia, världens mest använda uppslagsverk på nätet. På Wikipedia finns det cirka 3 gånger så många artiklar om män som om kvinnor. Områden som scenkonst och mode är betydligt sämre representerade än till exempel andra världskriget, där det finns oändligt många artiklar om olika slag, generaler och vapentyper. Skrivstugorna arrangerades i samband med Wikimedia foundations årliga internationella konferens Wikimania som för första gången arrangerades i Sverige, där Stockholms

universitet var den huvudsakliga arenan för detta.

Så vad var det som hände då? Torsdagen spenderade vi hos oss på Musik- och teaterbiblioteket, där vi efter en kort introduktion kring hur man skapar ett konto och redigerar samt skriver på Wikipedia satte igång med arbetet. Ett hugat gäng frivilliga skribenter satte genast igång och det skrevs om allt ifrån Ryss Anna Olsson till Merit Hemingsson. Det grävdes även i samlingarna efter kvinnliga operatörsättare. Vi unnade oss också en paus med god-fika och därefter fick vi en spännande föreläsning av Karin Strand om kvinnliga mördare i skillingtryck innan skrivandet fortsatte. Efter en intensiv torsdag fortsatte vi sedan under fredagen i biblioteket på Nordiska museet. Några valde att vara med enbart på torsdagen, andra båda dagarna men vi fick också några nya deltagare under fredagen. Då fick vi även höra om svensk modehistoria, specifikt om dräk- reformrörelsen. Vi fick även besök av P4 Stockholm som var nyfikna på vad vi höll på med. Under dagen på Nordiska museet var fokus på att skriva och förbättra artiklar om svenska kvinnliga modeskapare.

Två intensiva dagar resulterade i 16 helt nya och 89 uppdaterade artiklar om kvinnor inom scenkonst och mode. Initiativet var uppskattat och deltagarna såg fram emot fler tillfällen att få berika Wikipedia med mer kunskap och korrekta källhänvisningar. Förhoppningen från oss som arrangerade dessa skrivstugor är att fortsätta med detta på något sätt under nästa år i den ordinarie programverksamheten. Jag tror också

att detta är något som vilket bibliotek som helst kan göra med väldigt små resurser. Det passar dessutom väl in i det uttalade uppdrag som biblioteken har fått för att öka allmänhetens digitala kompetens. Allt som behövs är en lokal, någon som har lite grundläggande kunskap om wiki-sfären samt tillgång till käll- och referensmaterial. Är det någon därute som vill veta mer om detta eller till och med skulle vilja prova att anordna en skrivstuga är ni varmt välkomna att höra av er till undertecknad så berättar jag gärna mer om våra erfarenheter.

Kungliga bibliotekets avdelning för audiovisuella medier, Svensk Musik och Svenska musikbiblioteksförningen bjuder in till

Nätverksmöte för musikarkivarier

28–29 november

och andra intresserade

Torsdag, 28 november, träffas vi under eftermiddagen hos Kungliga bibliotekets avdelning för audiovisuella medier, Karlavägen 100.

Här får vi en orientering gällande samlingar och verksamhet. Fokus under dagen kommer att ligga på digitalisering och tillgängliggörande av inspelningar. Både inom och utanför institutioner behöver man säkra stora mängder material för framtiden. Under mötet får vi tillfälle att resonera kring samverkan. Behov och erfarenheter finns inom nätverket och vi hoppas att så många som möjligt har möjlighet att komma till mötet. Vid den förra nätverksträffen, år 2015, diskuterades de aktuella förändringarna inom arkivsektorn. Vad har hänt sedan dess? Vad vet vi om framtiden? Frågorna är många. Hur digitaliserar man en inspelning gjord på ett skört pappersband? Vad menas med kulturarv? På mötet kommer dessa frågor att diskuteras och många därtill.

Naturligtvis blir det också ett föredrag som speglar någon del av musiklivet.

Fredag förmiddag, 29 november, tillbringas vi hos Svensk Musik, Hornsgatan 103. Här pågår ett digitaliseringsarbete gällande mycket stora no-

tarkiv (STIM och SKAP) Vi kommer också att få lära oss mer om upphovsrätt. Vi avslutar med vår sedvanliga presentations- och diskussionsrunda.

Denna mötesverksamhet startades för många år sedan av Svenskt visarkiv med syftet att lära känna varandras verksamheter. Mötena ger uppskattade tillfällen till att dryfta både problem och glädjeämnen. Värddar för träffarna har varit allt från ideella verksamheter till statliga institutioner och deltagarna har kommit att representera en allt större del av musiklivet. Mötesverksamheten sker i samarbete med SMBF som bland annat verkar för samarbete mellan aktörer med insamling, bevarande och förmedling av musikrelaterat material.

Välkommen!

Ett detaljerat program med tider, medverkande med mera kommer att finnas på SMBF:s hemsida. Ingen deltagaravgift.

OBS! Deltagarantalet är begränsat. Om du är intresserad, tveka inte att redan nu kontakta mig för mer info. Staffan Lundmark, tel. 070-256 72 95, staffanlundmark@hotmail.com